

מהשים ? אנו מהריבוי בעצמנו את המסחר
 „מינשאן־האָטיר“ (בעטיו של) עבדול־
 קאדיר זה הרוצה להיות זגלול השני על
 השבוננו ? הרים השיך מכית־דגון את ידו
 וצעק ג' פעמים : „וואַללעט אל־עוים !“
 ונשבע בנביא ובכל הקדושים שלא ינחו
 ולא ישקטו עד שלא ידרשו כאת הממשלה
 למפרע שלא יתנו ל ג ר ג נ י ם האלה
 לעשות „פסאד“ (חתירות) בינם ובין
 ה„יהודי“ בעל כרחם ושלא לטובתם !
 * * *

נכנסתי ישר למסגד עומר בלי אומר
 וכלי דברים והלכתי להתפלל עמם תפלת
 „מנחה“, והנה מצאתי שם כי „מנחה היא
 לעשו“... כי גדול מספר בני־עשו מבני־
 ישמעאל הפעם, וכל המתפללים בצבור היו
 מחסידיו ר' „פפא“ מרומא והתפלוח — נוסח
 צרפת..

וזה פדר תפלת המנחה :
 הש"ץ (לא הפרופיסור הלילה !) שלהם
 עלה על הדוכן וקרא בקול רם את המגלה
 של מהאת „שכנה מאות אלה ערבים
 ונוצרים“ נגד הצהרת בלפור. התחילו
 אומרים : „ואנחנו לא נדע מה נעשה“ עד
 שעלה הרב המגיד והוכיר מעין המאורע בידם
 הרביעי ואמר להם בשם המושל שכל האומר
 ג'פ : „אשרי יושבי ביתך“ מוכטח לו שהוא

אלא חכם גדול...
 לאחר שקם בריסוק אברים, נאנה מרב
 כאב ואמר לעצמו מתוך הנאה :
 — כנראה, שאיני טפש כלל, בהיי !
 והוא הדין בנידן דנן : מיום שנסו בני־
 דודנו לטפס על ארמון הממשלה כדי להסיר
 את הדגל האנגלי ונפלו משם ר"ל, כידוע,
 החכימו קצת...
 * * *

כשעברתי בשוק הערבי בבאב־האן־אל־
 זית ונכנסתי לתנויות אהדות נודע לי מיד
 מעטה מענין שהיה שם בשבוע זה.
 ודע לך שאין ר' עזקות מספר א לא
 מעשה שהיה והרוצה לדעת מה שקרה באמת,
 יקרא „מתחת לקו“...
 בקצור, ר' מוסטפה דבי־ג'בשאי, מגדיר
 לו הסוחרים שלהם בעירנו, שרב לקוחותיו
 הם מאחב"י וכל המשא ומתן שלו כמעט
 עמם, הועיד בשבוע זה לאספה כשני
 מנינים מסוחרי בני־דודנו והראה להם את
 פנקסיו. הפדיון היומי שלו היה תמיד מעלה־
 מטה, כמו שאומרים אחינו הספרדים,
 כחמשים פונט ליום, ובעשרת הימים האחד
 רונים, משעה שהחלו ההפגנות שלהם, לא
 מכר אפילו בשתי לירות ליום...
 נתעורר אחד השיבים ואמר : „למה אנו

להתפלל „מנחה גדולה“ כמו־גד עומרי, כידוע,
 התהפשתי בבגדים ערבים, ממש כתלמידיו
 משכם, ושמתי את המסוה על פני שלא
 יכירוני זו"ו. רק באפן כזה יכלתי להכנס
 לתוך המסגד ולרעת מהנעשה במקום קדוש
 זה, והרבה דברים מענינים נגלו לפני שם.
 וראשית כל הלכתי לעשות אינספקציה
 ברהובות עיר־העתיקה וראיתי כי רק היהו־
 דים מלאו את פקודות עבדול־קאדיר אך
 מוזג בדבר סגירת התנויות לכבוד „יום־
 טוב“ ולא בני־דודנו. ולא עוד אלא שמוזג
 גזר על הגפת־תריסין רק בשעה 3 אהה"צ
 ואחב"י זריון ומקדימין לסגר בשעת הצד
 רים ומהמהרין מן המהררין, הזרויב לרבר
 בני־דודנו, לא ירדו לשוק באותו היום...
 כנראה, ש„גבורינו“ אלה הם מן האנשים
 המאושרים המפחדים תמיד וגם „הכמים“
 גדולים שאינם מאמינים ר"ל בדברי הכתוב:
 „שומר פתאים ה“...
 למה הדבר דומה ? למלמד אחד מחעלם
 שרצה פעם להוכיח אם הוא באמת חכם או
 חלילה טפש. מה עשה ? טפס ועלה על עץ
 ההתפרצות של האסירים.
 וכל מאה־שערים נבוכה...
 * * *
 וביום רביעי זה, יום־טוב של גלות בש־
 בילנו והפגנות בשבילם, לאחר שנתפרסמו
 הכרוזים התומים בנושפנקא דרבי מוזג

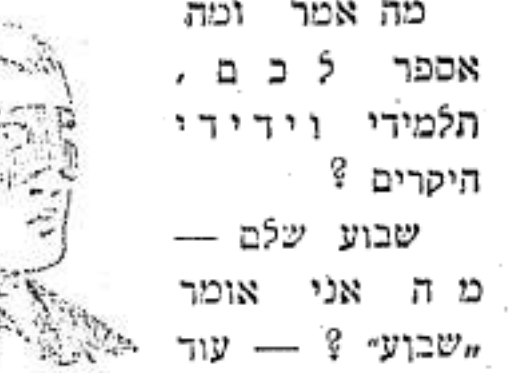
לו כי הפעם, אחרי מעשה פורר, „מו־ש־
 לצוים“ !...
 — וכה תאמר לחברוך לר' משה קוימא
 ולמאמר „המוסגר“, — סיים המושל את
 דבריו — שם במסגד שלכם אתם גבאים
 ורשאים הנכם להכות ראשכם בכותל ואולם
 פה בעיר ומחויג לתתום אני בעל־בית...
 „דיך באַללעק“ !
 * * *
 אסון נורא קרה בזמן האחרון במאהד
 שערים :
 היהודים במ"ש לא יוכלו למכר בשנה
 זו את החמץ שלהם מחמת שהגוי של
 „מכירת־חמץ“ נשפט למאסר ביום ההפגנות.
 ב"צ ידלר ותכריו ההליטו מיד, לעשות
 „הפגנה“ דתית גדולה שתצא משיבת מאה
 שערים דרך כתי־הכסא של האונגרים עד
 בואם אל „ההר“, כדי לדרש בשם הדת את
 שהרורו של הגוי לשם מצוה, ואולם, אין
 מזל לישראל. בינתיים נודע להם כי הגוי
 של הם נפצע ביום חמשי זה בשעת
 ההתפרצות של האסירים.
 וכל מאה־שערים נבוכה...
 * * *
 וביום רביעי זה, יום־טוב של גלות בש־
 בילנו והפגנות בשבילם, לאחר שנתפרסמו
 הכרוזים התומים בנושפנקא דרבי מוזג

מאת האירלנדים בשעת קלקלתם מחמת שלא
 היו זחורים בתפלת „שוכן עד“ ו„על כ ס א
 רם ונשא“, כידוע, והרב המופתי שלהם סדר
 את מצנפתו שעפה למרומים וחלך אל המושל
 בשליחותו של הצבור. אמר לו בוח"ל :
 יא האכים אפנדי ! בהיות שנבי־מוסא ממש־
 מש ובאי, הושש אני פן ע"י מאסרם של
 ה„וולאד“ יהיו בלבולים בעיר (כלל זה
 נקוט בירי בני־דודנו : בן עשרים מהם
 שנתפס בגנבה, הריחו „ג'אחיל“ (שובב) :
 בן שלשים נקרא „וואַלאַד“ (ילד) ; בן 50
 שנמצא במחתרת הוא בבחינת „גאשים“,
 ר"ל תם וסתם גוי חוטא הוא „מסכין“.) ע"כ
 מציע הרב המופתי לשחרר את האסירים
 המסכנים מיד בערו כ ת ו, ובזכות
 מצוה גדולה זו של פדיון־שכויים, יהיה
 שלום ושלוח בעיר ו„אינשאַללאה בסיר־
 חייר“...
 — „אלרייט“ ! (טוב מאד !) — ענה לו
 המושל בבתי־צחוק (סמייל בלעז) ערבי־
 אנגלי כדרכו, — ערובתו של כבוד המופתי
 השובה מאד בעיניו ואולם מפני שהוא, כל־
 מר הרבי, חושש לבלבולים בביר־מסא, חושב
 הוא לנחויג להשאיר את ה„וולאד“ בתוך
 ה„חד־גדיא“ עד אחר יום־טוב, בשביל „שלום
 בית“, ודוקא בערובתו של הרב הנכבד...
 ומה שנוגע להפגנות לעתיד לכוא, הסביר

השניה בבחינת „נדנדה“ ומסביבי פוזרים
 על הארץ הספרים וה„שמות“ ושטוחים לנגד
 השמש שיצאה סו"ס לכבוד ערב פסח —
 זיהי ה„ספריה“ שלי ! ומחמת שקבלתי מסי־
 רת מודעה מן המטבח שבקרוב אתבקש
 במחילה לנוע מפה ל„מחלקת העליה“, ר"ל
 לישיבה־של־מעלה על גבי התקרה שלנו,
 כנהוג, הנני ממחר לכתב את שעורי זה
 בשבילכם על־רגל־אחת, כדי להודיעכם קצת
 מכל הנעשה והנשמע אצלנו במשך השבוע.
 * * *
 בקצור, כל השבוע הזה הייתי „פאראר“,
 בבחינת כל־יראה ובל־ימצא כמעט בביתי.
 כל הימים לרבות הלילות הייתי סובב בשוקים
 וברחובות ותחת הקלוב של בני־דודנו כדי
 ל„הרית“ ולרעת מכת נבי־מוסא העומד
 מאחורי כתלנו, וצריך אני להניד לכם,
 חביבי התלמידים, מה שאמרתי וחזרתי לכם
 כמה פעמים : כי אם הממשלה וה„סטרא“
 אהרא לא ירצו לא יהיה כלום !...
 הנה למשל, ביום ד' העבר, יום ההפגנות
 ויום המוכן לפורעניות (גם השני לנוכמבר
 תידוע הל ביום רביעי !) בשעה שכל השיר־
 כים ובני־דודנו נתכנסו לבית הכנסת הגדול
 שלהם אחרי ה„מפלה“ שהיתה להם בשער־
 שכם ויישרו את גביהם וסדרו את מכנסיהם
 במחילה כתלמידים שלקו ע"י רביהם ונפרעו

מבעד למסכה (שעורים בהסתפנות)

מה אמר ומה
 אספר ל כ ם ,
 תלמידי וידידי
 היקרים ?
 שבוע שלם —
 מה אני אומר
 „שבוע“ ? — עוד

ממחרת שושן־פורים, משעה שהחלה הפלוגית
 שלי לחשב בדבר הכנסת הפסח לביתי בשעה
 טובה — אני עורך, לא עליכם, גלות של
 ערב פסח. הריני פשוט נעו־נד ומטולטל
 טלטל־גבר מט"ש מהדר לחדר וממקום
 למקום. „פה אל תעמד, פה אל תלך וכאן
 אסור לנגע, מפני כי הבית כבר הוכשר
 לפסח — כך היא אומרת — מחציו
 ומעלה.
 ועכשיו יושב הנני בתא הקטן שנשאד
 לי עדיון לפליטה וסדרתי לי פה „משרד“
 שלם. איך אומרים הבריות ? — יהודי למדן
 נותן עצה לעצמו : לוקח אני שתי תיבות
 ריקות של נפט מן החצר, וכופה איתן על
 פיהן. נוטל אני על אחת מהן הדף של
 אמריות (לאקשיון בלע"ז) והרי „שלהן
 כתיבה“ לפני ואני גופא יושב על התיבה

תלמיד חכם שאין דורשין בעריות בצבור...
פתאום נשמע קול: ברוך הבא "קוואר
טיר"! ומיד הופיע עיר קטן וב"צ ידלר
אוחז בזנבו ומרדק אחריו בשמחה. "אבי
הבן" הגישו ל"סנדק" שישב על "כסא של
אליה" ופנה כאברהם בשעתו אל הקהל
העומד על הספסלים לראות במחזה וקרא:
שבו לכם פה עם החמור..

ובשעה שעמד "הרך הנפרה" קוממיות,
הדור בלבשו ומקושט בשלשלאות של זהב
ובצמידי חמד ועשה אזניו הארוכות כאפרכי-
סת לשמע את פרטי המו"מ בין "לבן גרתי"
ובין הכהן, ולמולו השה העלוב שענה
בלשונו: מה—ה—ה! כלומר: אמן! —
בשעה זו ראיתי לפני סמל מצבנו אנו.
הן גם ה"רבי" שיהיה פודה את בני-החמור
בשה פזורה ישראל...

וצריך אני להודות כי גם אגודת ישראל
שלנו יצאה בעונותינגו הרבים לתרבות
רעה. הרב ב"צ ידלר דבר עברית
ממש במבטא הספרדי כדרך החפשים
ר"ל ולא זאת אלא שהתזמרת נגנה את
ה"תקוה" ממש כמו אצל ה"ציוניסטן" ימ"ש.
ועברה גורת עברה: בשעת הירידה
מעל המדרגות היתה תערבת נשים וגברים
ר"ל, וה' ירחם!...

(הסוף בעמוד ד')

ואם יצעקו בני-דודנו? הלא זוכרים
אתם בודאי את המעשה שספרתי לכם אז
באשה אחת שהכינה אוז ואוזה לכבוד הפסח.
לא ידעה ויהודיה מה לעשות: אם תשחט
את האוז תצעק האוזה וכן להיפך. מה
עשתה? הלכה ושחטה את האוזה. והלא
יצעק האוז? — מילא, יצעק לו עד שישתק,
השבה האשה בצדק.

בין כך ובין כך הם צועקים, יצעקו עוד
מעט!

וכך, התהלכתי בשבוע זה מחיל אל חיל
ומן "הגולם" אל פטר רחם..

כשנכנסתי לחצר הת"ת של הספרדים
מיצאתי קהל גדול יושבים על ספסלים משני
העברים, על היציע מסביב עומדות נשים
צדקניות, זקנות וביחוד צעירות, באמצע
עומדת הבמה והתזמרת מנגנת ממש כמו
בתיאטרון "ציון" להבריל.

בראש ישבו מי שהשמה במעונם וב-
תוכם גם ה"תרנגול" וב"צ ידלר הסדרן..

ה"רבי" לא בא הפעם עפ"י טעות:
התימנים הזמינוהו לפטר והוא נסע לפטרה...
שבעה דברים בגולם וחלופיהם ברב
החכם שלנו, שדבר כיד הדברנות והבקיאות
הטובה עליו, ע"א מצות פטר-חמור ופטר-
רחם-רחמתיים על הטבילה ועל המקוה (לא
מקוה ישראל!). ויפה העיר לי יהודי אחד

בן עולמהזה.. ושער שכם יוכיח! ולא
עוד אלא שבשעת הזירתם לביתם ב"שלוש"
אם יתנפל עליהם אחד מ"היהודי", כנהוג,
נשיטו-לו את הלחי השניה, כישו הנוצרי
ממש, כי לא בחיל ולא בכח אלא ברוח
שיכנס באבי-אביהם עד הווד ישמעאל.
אח"כ הפנה את ראשו לצד מזרח אל ה"הר"
ואמר: ו ה ו א רחום יספר עון והרבה
להשיב את אסירינו מבית האסורים..

והכהנים השחורים והעם העומדים בעזרה-
בשהיו שומעים את הדברים הנלה יוצאים
מפורש מפי הרב, נותנים ידם על לבם ועל
מצחם, כנהוג ואזכרים ביראה: "תחת
אמר, יצ ביק!". ומלם יוצאים מבית
הכנסת בפסיעות דקות בחדרים שלנו,
להבריל, בצאתם מבית התפלה בשבת..

למה הדבר דומה? — לתלנרף זה,
כשמכים בבני-דודנו באחוריהם, מעד אחרי
מיד עובר ונכנס לראשם מוצד שני, והמרחק
בין שני המקומות אצלם לא רב הוא..

* * *

ולו הייתי אני תקיף ובעל דעה שם על
ה"הר", הייתי הולך מיד ודורש בעוד מועד
לבטל לגמרי את כל החג של נבי-מוסא,
כשה שבטלו במצרים את חג הנביא "הסו-
אל-הוסיון" בשביל שלום-בית, כידוע, וקץ
להפגנות, לפרעות ולכל הטרררם הזה!

בשבוע זה קראתי ב"הארץ" מודעה רהבה ע"א המצות של מנישיבין טאמריקה ולתחרתו תופיע בעתון הזה מאמר ראשי של בקרת הריפה נגד נשי תל אביב ה"מכ-תפקות" במצות מנישיבין" . . .

זה מזכיר לי אניקדוטה יפה ששמעתי מפיו אחד מתלמידי דוקא ע"א כומר אנגלי-קני, שבא לבקר בית ספר אחד באמריקה והבטיח לתלמידי המחלקה לתת פרט של שני שיללינגים למי מהם שידע לתת לו את התשובה הכי נכונה לשאלתו. פנה אליהם הכומר ושאל מהם: את מי הם אוהבים ביותר? אחד מהם אמר: "את אבי!" לטף הכומר את לחיו ופנה אל התלמיד השני: "ואני אוהב את אבי!" ענה זה האחרון: "ההליק הבחון את תלתינו ולא נתן גם לו כלום."

פתאום קם אחד התלמידים, בעל שער שחור ועינים מבריקות ושקערוריות, הצביע ואמר: "אני אוהב את י ש ו ה נ ו צ ר י!" — ומה שמך? — שאל הכומר הנוצרי בשמחה בתחבו את ידו אל כיסו להוציא את הכסף.

— שמי איזידוך כהן" .. ענה הילד. — כיצד?! — קרא האב הקדוש בהמוה ובתלמה עצורה בהחזירו את כספו לתור כיסו — הן יהודי אתה?... — אין דבר! — ענה הילד היהודי בהושיטו את ידו הקטנה לכומר — תן מהר את שני השיללינגים אשר הבטחת:

Business is business (עסק הוא עסק..) הוא אשר אמרתי: מאמר נגד "מצות מנישיבין" לחוד (אעפ"י שאינו מסיעת כתיב) ומודעה של שיללינגים להוד:

"ביאנים איז פיונים", ביחוד אצל עתונני "ההגון".

* * *

ולסוף עוד מעשה נאה קטן שלא תמצאו אפילו בספר הבדיחות של דרויאנוב. יהודי זה בא, כנראה, לקפת את פרנסתי ממש. עכשיו הרי יכול כל סנדלר להכנס לקרלין או ל"תרכות" ולקנות לו בארבעים גרוש כפוי כזה בתכלית ההדרור ולקרא "חכמות" לפני אשתו ובני-ביתו עד אור הבקר.

ואולם הקב"ה הזמין לי מכבר ספר אחר שרהוק מפנינים מכרו ובו אני מוצא ב"ה די זמר לתלמידי ולתלמידי-תלמידי—זהו מבינים אתם. ספר ה י י ה... כמו שאמר פעם הממשל הצרפתי הידוע להפונטיין: Paris du peuple, donné au peuple

ד"ל בן העם בא ואל העם ישוב. ומחמת שחג הפסח ממשמש ובא אספר לכם מעשה ב"חד גדיא" שהוא מענינא דינמא:

בספרים מעשה ברבי רב העשילי בנערותו, שבא מגיד לעירתו ונתבקש מאביו של רבי רב העשילי להטיף מוסר לפעוט זה, שהיה משתובב ועושה "מעשי תעתועים"; רוכב על תיש הקהל, מצייר ציורי לעג על הזטנדראות בבית המדרש וכדומה. נטפל לו המגיד ושחרו למסר: "היתכן? גער בן-שבע, "בחור-קמרא", בן הרב — יעסוק בחבלים כאלה ויבטל מתלמודו? "סטייטש?" ותיכן כבוד-אב? ואיה כבוד התורה? ומה יענה ליוס-הדין לפני בית דין של מעלה?" ועוד הוכחות וטענות כאלו שאין עליהן פרבא . . .

שמע הנער את מוסרו עד גמורא ושאל

את המגיד: "הערכת את ה"סדר" בליל-פסח עד הסוף?"

— פשיטא! — ענה המגיד — עד שיר השירים ועד בכלל.

— והחד גדיא אמרת? — בודאי אמרתי! — ובכן, ענה הנער, רוצה אני להקשותך קושיא:

אבא קנה גדי ופא התתיל האכור ואכל אותי חראוי והאָ לענגש? — הוי אומר: ראוי-ובכן, הכלב צדק בנשיבתו והמקל חטא בהטותו את הכלב, האש צדקה והמים לא צדקו. הוציא מזה שגם השור צדק והעגלה חטא והאם השוחט חטא הרי כלאך חמות עשה בדין ששחט לשוחט; יוצא מזה שהקב"ה כביכול עול עשה לכלאך חמות ששחטו. היתכן? וכי עביר קודשא בריך הוא דינא בלא דינא? הא?

נסתתמו טענותיו של אָונו מגיד, אמר לו הנער: אני אתרף לך את הענין.

החתול אמנם חטא ואשם, אבל אתה כלב ש ב כ ל ב י ם — מי שניך למגיד מוסר ולמחפש חטאים? כלך לגבולותיך ובקש לך פרנסה ואל תתנחם במסך במקום שאין צרי-מים לך! ומכיון שבך — הרי הצדק עם המקל שחבטן יפה יפה וכל הענין מקבל צורה אחרת והקב"ה אמת ומשפטו אמת.

כלפי מאי ספרתי לכם את כל המעשה הזה? — כלפי זה שקראנו ב"אספקלריה" בזמן האחרון "מעשת נורא" מעורר תמיהה ומוכחש ע"ד גלוי .. עברה של אחד מגדולינו, כידוע.

עז מות